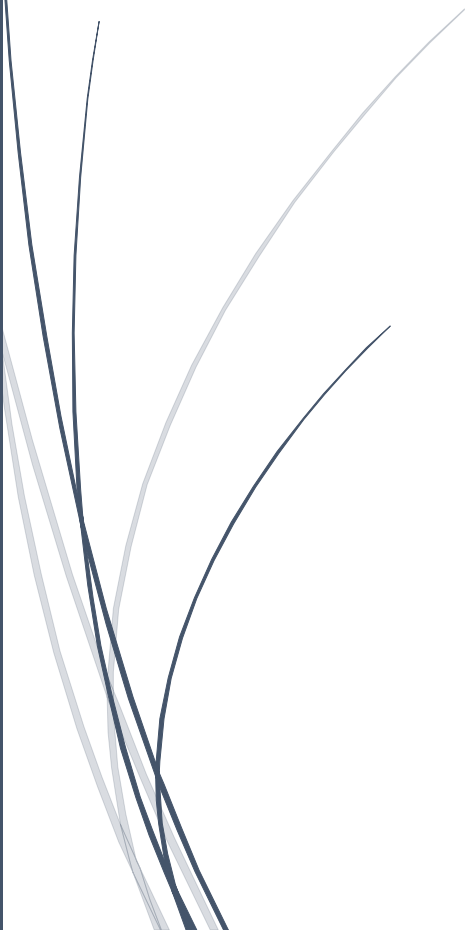

11.10.2018

Forsterket skole i Harstad

Rapport utarbeidet av
referansegruppa

Innhold

Innledning.....	2
Dagens ordning i harstadskolen.....	2
Ønsket etablering av et forsterket skoletilbud i form av et ressurscenter	4
Målgruppe	4
Lover, forskrifter og styringsdokumenter	4
Etiske betraktninger	6
Pedagogiske tilrettelegginger og personell.....	8
Fysiske tilpasninger og lokalisering	8
Finansiering	10
Samlede anbefalinger.....	10

Innledning

Etablering av forsterket skole har tidligere vært oppe i kommunens styringsorganer ved flere anledninger, men ble vedtatt satt på vent i sak 12/79. I sak 14/70, Nye Harstad skole, ble det satt av areal og åpnet for å etablere en forsterket skole i den gamle byskolen. Rådmannen ble våren 2018 kontaktet av foresatte som ønsket en avklaring. I sak 18/36 22.03.2018 vedtok Harstad kommunestyre at det skulle igangsettes et arbeid med sikte på å avklare spørsmålet om etablering av forsterket skole i Harstad. I samme sak vedtok kommunestyret også at det skulle etableres ei referansegruppe der brukerstemmen kommer tydelig frem. I juni 2018 ble denne gruppa etablert med følgende sammensetning:

Kommunalsjef for oppvekst, Henry Andersen
Foreldrerepresentant, Barbro Hætta
Representant for NFU og foreldrerepresentant, Gunn Boltås Stangnes
Leder for PPT, Liv Jorun Karlsen
Rektor ved Seljestad ungdomsskole, Grete s. Jacobsen
Hovedtillitsvalgt for Utdanningsforbundet i Harstad. May-Lill Kornbakk
Skolefaglig rådgiver, Gro Dagsvik

Mandat

I følge kommunestyrets vedtak (sak 18/36 22.03.2018) skal referansegruppa forberede en sak som belyser etiske og juridiske perspektiver, målgruppe og personell, samt behov for fysiske og pedagogiske tilrettelegginger.

Arbeidet i referansegruppa

I perioden fra juni til oktober har gruppa jobbet intensivt. Det har vært gjennomført flere felles møter og en felles studiereise til Ullensaker kommune med innlagt besøk på 3 ulike forsterkede skoletilbud. Det har også vært gjennomført en rekke arbeidsmøter hvor skolefaglig rådgiver og en eller flere representanter fra referansegruppa har vært involvert, deriblant møter med kommunens bygg og eiendomstjeneste og med PPT i Tromsø og Ålesund. Noen representanter har også vært på skolebesøk ved Rå videregående skole. Foreldrerepresentantene har drøftet saken i ulike fora for brukere og i sine respektive interesseorganisasjoner.

Dagens ordning i harstadskolen

I Opplæringsloven står det at alle elever har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest (Opplæringsloven, 1998, § 8-1). Det er dette som er prinsippet i dagens praksis i Harstad.

Med dagens ordning går de fleste elever som mottar spesialundervisning går på sine nærskoler og er tilknyttet ordinære klasser. Det gjøres fysiske tilpasninger ute på den enkelte skole og ansettes personale med utgangspunkt i elevens behov. En sakkyndig vurdering fra PPT beskriver behovet for spesialundervisning og danner grunnlaget for et vedtak om tilpasset opplæring og spesialundervisning. En individuell opplæringsplan utarbeides lokalt, slik at eleven skal få en opplæring han/hun har utbytte av.

Målet er at eleven skal oppleve tilhørighet i en ordinær klasse av jevnaldrende og motta en så stor del av undervisningen som mulig i ordinær tilpasset opplæring sammen med klassen. Vi vet, blant

annet gjennom beretninger fra foresatte og erfaringer fra Rå videregående skole, at flere elever allikevel opplever et segregert tilbud og en ensom tilværelse.

Foreldrerepresentantene i ressursgruppa forteller om et opplevd «utenforskap» i den ordinære skolen med mangel på nødvendig sosial kontakt. Noen opplever dette fordi de selv blir bevisste på at de skiller seg ut fra resten av elevgruppa. Andre opplever utenforskap fordi praktiske hindringer og/eller manglende kompetanse hos personalet gjør inkluderingsarbeidet vanskelig. Å gi et fullverdig, stabilt og godt tilpasset tilbud for elever med store spesialpedagogiske vedtak har altså bydd på utfordringer på flere områder:

- Skape stabilitet for elevene og kvalitet på det tilbudet som blir gitt
Elever med store behov for støtte og tilpasning er i utgangspunktet i en sårbar posisjon, og vi er redd flere av disse elevene opplever en segregert og ensom tilværelse ved nærskolene, selv om de har krav på et inkluderende og faglig solid tilbud. Kompetansen det er behov for i hvert enkelt tilfelle er ofte så spesifikk, at det blir vanskelig å finne gode erstattere ved fravær. Et tilbud basert på få voksenpersoner er derfor svært sårbart. Dersom tilbudet blir ustabil, vil relasjoner mellom barn og voksne fort bli skadelidende. Stabile og gode relasjoner er en viktig forutsetning for at læring og utvikling skal skje.
- Ansette og holde på kvalifisert personale
Det er utfordrende for skolene å få tak i personer med rett fagkompetanse. Det kan virke som det er lite attraktivt å jobbe i små, ofte segregerte tilbud. Skolene har ikke kunnet tilby de ansatte et vitalt fagmiljø innen spesialpedagogikk, da det trengs et visst antall personer for at et fagmiljø skal kunne etableres. Belastninga på den enkelte arbeidstaker blir stor om man må utføre mange av arbeidsoppgavene alene og ikke har fagpersoner eller andre naturlige drøftingspartnere i umiddelbar nærhet. Dette kan være en medvirkende årsak til stor utskifting blant de ansatte.
- Erfaringer fra Rå videregående skole
Det er verd å merke seg hva Rå videregående skole erfarer, siden en stor andel av elevene denne rapporten dreier seg om har gått videre fra grunnskolen i Harstad til et videregående tilbud på Rå. Ansatte ved denne skolen forteller at de stadig opplever å motta elever som mangler nødvendig sosial trening. Det er tydelig at de kommer fra en skolehverdag som har vært segregert, hvor elevene har følt seg svært annerledes. Når elevene har kommet til Rå, får de ansatte tilbakemeldinger som at «det er godt å ikke være annerledes» eller «plassert sammen med en voksen». Dette er sterke signaler om at ikke alt fungerer som det skal i tilbudet disse elevene mottar i dag.

Selv om det blir beskrevet en rekke utfordringer med dagens praksis, opplever mange elever at nærskolen har vært i stand til å gi dem et godt tilbud, spesielt på barnetrinnet. De som vil må kunne fortsette å velge nærskolen uavhengig av en etablering av et forsterket skoletilbud. De skal heller ikke oppleve at deres barn mottar færre ressurser om de velger den skolen som ligger nærmest.

Ønsket etablering av et forsterket skoletilbud i form av et ressurscenter

I Harstadskolen er det en uttalt målsetting om at alle elever skal få muligheten til å bli den beste utgaven av seg selv. Dette innebærer et ønske om å tilrettelegge for at elevene skal få mulighet til å ta ut hele sitt potensiale for læring og utvikling. I formålsparagrafen (Opplæringsloven, 1998, § 1-1) står det at elevene skal lære å mestre livene sine. Det betyr at alle elever, også de som mottar spesialundervisning, skal bli så selvstendige som mulig i et livsløpsperspektiv.

Referansegruppa ønsker ei ordning som motvirker ekskludering av barn som ikke tilhører majoriteten. Vi tror dette er mulig gjennom å gi et samlokalisert tilbud for elever med store spesialpedagogiske vedtak. Ved å etablere et ressurscenter i en ordinær skole, kan elevene ha tilhørighet i en klasse av jevnaldrende og motta undervisning, trening og støtte på ressurscenteret etter behov.

Referansegruppa har fått innblikk i ulike tilbud gjennom både skolebesøk og samtaler med kontaktpersoner i fagmiljøene og brukergruppa. I slike tilbud får elevene en skreddersydd skoledag ut fra egne behov og evner. De knyttes til klasser i det ordinære tilbudet samtidig som de også gis tilhørighet i ei lita gruppe av andre elever med hjelpebehov. Gjennom en slik modell vil man kunne gi det enkelte barn tilgang til fellesskap i alle størrelser. Da har elevene mulighet til å føle tilhørighet til klassens og skolens overordna fellesskap, samtidig som de får et lite fellesskap på ressurscenteret.

Målgruppe

I sak 18/36 beskrives målgruppa for et ressurscenter som «elever med særskilt store tilretteleggingsbehov». De aller fleste elever vil kunne få tilfredsstillende opplæring i en ordinær klasse på en ordinær skole, men noen vil kunne få det bedre gjennom et tilbud på et ressurscenter.

Elever med store tilpasningsbehov kan i mange tilfeller finne tilhørighet og trives ved sin nærskole, men vi ser tendenser til at «utenforskap» øker i ungdomsskolealder. Referansegruppa har derfor valgt å konsentrere seg om ungdomsskoleelevene, da det er i denne gruppa behovet er mest uttalt. Her vil funksjonsnivå være avgjørende for om ressurscenteret er det riktige tilbudet. Erfaringer andre kommuner er at inkludering er lettere på barnetrinnet, men at forskjellene mellom elevene øker med alderen.

PPT har utarbeidet en oversikt over elever med store tilpasningsbehov i grunnskolen i dag. Det detaljerte tallmaterialet presenterer vi ikke i rapporten av personvern hensyn, men det er anslått at det vil dreie seg om 4-5 elever pr årskull. Et ressurscenter på ungdomstrinnet bør derfor være stort nok til å ta imot 15 elever.

Lover, forskrifter og styringsdokumenter

Barnets beste

FNs barnekonvensjon (art. 3, nr.1) løfter frem barnets beste som et grunnleggende prinsipp:

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Hva som er best for det enkelte barn skal være fokus når man gjør bestemmelser som berører det og barnets stemme skal høres så langt dette er mulig. Barnets beste må derfor være hensikten med å etablere et forsterket skoletilbud.

Nærskoleprinsippet

Nærskoleprinsippet står sterkt i dagens ordning, men retten til å gå på den skolen som ligger nærmest er ikke til hinder for å etablere et frivillig, samlokalisert, spesialpedagogisk tilbud, så lenge man opprettholder tilbud ved nærskolen for de som ønsker dette. Opplæringsloven § 8-1 åpner for at elever kan få gå på en annen skole enn nærskolen dersom de søker seg dit.

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

Alle elever har rett til tilpasset opplæring. Dette er forankret i Opplæringsloven:

Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev, lærling, praksisbrevkandidat og lærekandidat (Opplæringsloven, 1998, § 1-3).

Det betyr imidlertid ikke at alle skal være i samme klasserom til enhver tid. En liten gruppe elever vil ha så store hjelpebehov at det ikke er mulig å ivareta dem godt i den vanlige undervisningen. De har ikke tilstrekkelig utbytte av det ordinære tilbudet. Disse elevene har derfor rett til spesialundervisning:

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning (Opplæringslovens §5-1).

Spesialundervisning innebærer avvik fra kompetansemål i læreplanen og/eller annen organisering, samt en rett til et individuelt tilpasset opplegg. Loven slår fast at den enkelte elev sitt opplæringstilbud skal tilpasses utviklingsutsiktene til eleven, at eleven skal ha samme timetall som andre elever og at tilbudet skal gis et innhold eleven vil kunne ha utbytte av. Med andre ord: tilbudet skal skreddersys slik at eleven kan ta ut sitt læringspotensial.

Spesialundervisning kan gis på nærskolen og i klassen, men erfaringer fra andre kommuner viser at det for en liten gruppe elever kan være hensiktsmessig å være tilknyttet et ressurscenter med tilstrekkelig spesialpedagogisk kompetanse til å tilrettelegge for dem.

Opplæringsloven slår fast at elevene skal møte tillit, respekt og krav, samt at de skal gis utfordringer som fremmer dannelse og lærelyst (Opplæringsloven, 1998, § 1). For en liten prosent av elevene kreves det svært spesifikk kompetanse hos lærere og andre ansatte for å få dette til.

Retten til et trygt og godt skolemiljø – Opplæringslovens kapittel 9A-2

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Skolemiljøet skal fremme helse, trivsel og læring. Dette er forankret i Opplæringsloven kapittel 9A-2. Dette er også nedfelt i «Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø i Harstad» vedtatt i kommunestyret sak 18/8 01.02.2018:

Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel, læring, trygghet og sosiale tilhørighet (s.2).

I disse retningslinjene presiseres det at «*eleven har en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø, og måloppnåelse må vurderes ut fra elevens egen subjektive opplevelse av skolemiljøet (s. 8).*» Det er altså den enkelte elev og deres foresatte som definerer om skolemiljøet oppleves trygt og godt for dem. Dette gjelder for alle elever, også de som mottar spesialundervisning.

Etiske betraktninger

Alle elever skal møtes av et inkluderende læringsmiljø. Dette prinsippet er forankret i opplæringsloven (§ 1-3). Hva som legges i begrepet inkludering varierer imidlertid sterkt. Det er derfor på sin plass å definere hva referansegruppa legger i begrepet.

I rapporten «Inkluderende fellesskap for barn og unge» (Nordahl m.fl., 2018) beskrives inkludering slik:

Et inkluderende barnehage- og skolemiljø forventes å oppmuntre og stimulere alle barn og elever. Målet er meningsfull deltagelse og en opplevelse av tilhørighet.

I samme rapport påpekes det at en vanlig misforståelse av begrepet er at det handler om at alle elever alltid skal befinne seg i samme rom og undervises av samme lærere.

I skolesammenheng, kan det være hensiktsmessig å omtale inkludering i ulike nivåer. En elev kan være *fysisk inkludert* (tilstede i fellesskapet), *sosialt inkludert* (aktivt delta i fellesskapet) eller *psykisk inkludert* (oppleve anerkjennelse fra fellesskapet).

Fysisk inkludering handler om å ha tilgang til fellesskapet og å være tilstede. Det kan sammenlignes med begrepet integrering, som gjerne assosieres med prosessen hvor spesialskolene ble nedlagt og elever med ulike funksjonsnedsettelse skulle innlemmes i den vanlige skolen. I Harstad kommune er de fleste elever fysisk inkludert på nærskolene sine. *Sosial inkludering* innebærer en aksept fra fellesskapet og en aktiv deltakelse, mens *psykisk inkludering* innebærer enda mer enn å få være med og bli akseptert. Psykisk inkludering handler om å kjenne at man hører til et sted, opplever vennskap og finner noen å kjenne seg igjen i. Det innebærer at individet selv føler tilhørighet og opplever anerkjennelse fra andre i fellesskapet. Et ressursenter er ingen garanti for at inkludering vil finne sted på alle nivåer, men vil øke muligheten for at det kan skje.

En inkluderende virksomhet - Kvalitet i inkluderingsarbeidet

For å lykkes med inkludering må det jobbes med generelle holdninger både blant de ansatte på skolen og i elevgruppa. Det må rettes fokus mot det overordnede, samtidig som man ivaretar den enkelte elevs behov gjennom det spesifikke og spesielle. Inkluderende undervisning er en nøkkel i dette arbeidet. I en kommentar til FNs konvensjon om rettighetene for personer med nedsatt funksjonsevne står det blant annet at inkluderende undervisning er sentralt for å bidra til utdanning av høy kvalitet for alle barn og elever og for å utvikle inkluderende, fredelige og rettferdige samfunn.

Å motvirke diskriminering samt å fremme mangfold og deltagelse er et sentralt mål for en inkluderende virksomhet, og en tydelig og støttende skoleledelse er viktig for at man skal lykkes med inkluderende undervisning.

Nordahl m.fl. (2018) utdyper dette:

Inkludering kan sies å innebære en tenkemåte og dermed en handlemåte der inkludering er et veiledende prinsipp for det pedagogiske arbeidet, og der et høyere mål er å bidra til et mer inkluderende og bærekraftig samfunn der mulighet til å oppleve mestring sammen med andre er sentral. Ut fra denne forståelsen av inkludering begynner arbeidet med en felles oppslutning om prinsipper om likestilt og meningsfull deltagelse i skolens virksomhet. Det langsiktige målet er at alle barn og elever helt fra tidlige år gis mulighet til å møte den naturlige variasjonen i menneskelig

mangfold. Dette innebærer at barnehagepedagoger og lærere deler en innstilling som hviler på et etisk grunnlag (Nordahl m.fl, 2018, s. 27).

Skolen må ha en visjon om at alle hører til i fellesskapet. Visjonen må gjenspeiles i alle ansattes holdninger og praksis.

Enkeltelevens behov eller fellesskapets?

Inkludering kan betraktes fra både fellesskapets og individets perspektiv. Vektlegger man fellesskapets interesser i inkluderingen, vil det bli viktig å fremme holdningsarbeidet i skolesamfunnet ved at alle har daglig kontakt med elever med særlige behov. Dersom hovedvekten legges på individets interesser, vil det bli viktig å se at noen elever vil trenge skjerming fra store fellesskap i ulik grad.

Referansegruppa mener det er mulig å ivareta begge perspektiver gjennom å etablere et ressurscenter. Da kan elevene være en del av klassefellesskapet tilpasset evner og behov. Samtidig kan de finne tilhørighet, få aksept og anerkjennelse og mestre samspill i mindre grupper. Da fratas de ikke muligheten for kontakt med jevnaldrende og jevnaldrende fratas heller ikke muligheten til å oppleve et naturlig mangfold.

Barnets beste må til slutt være det som avgjør hvordan et spesialpedagogisk tilbud blir gitt. For hva er best for barnet? Vil det være fysisk inkludering med fellesskapets interesser som hovedmotiv, eller muligheten for både sosial og psykisk inkludering gjennom et eget tilbud? Det er de foresatte som til sist må avgjøre hva de mener er det beste tilbudet for barnet. Erfaringer fra andre kommuner tilsier at foresatte velger et forsterket tilbud for sine barn når de blir gitt mulighet til det.

Kvalitet i spesialundervisningen

I rapporten «Inkluderende fellesskap for barn og unge» beskrives dagens system for særskilt tilrettelagt undervisning i svært kritiske ordelag. Rapporten peker på at kvaliteten i det tilbudet mange elever får, er for dårlig:

En stor andel av barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging møter i hverdagen ansatte i skole og barnehage uten pedagogisk kompetanse. Om lag 50 prosent av de som mottar spesialundervisning i grunnskolen, har en assistent, og mange barn i barnehagen møter voksne med lite formell spesialpedagogisk kompetanse. Samtidig vet vi at kompetanse hos lærere er helt avgjørende for barn og unges læring og utvikling (Nordahl m.fl., 2018, s.7).

Dette er sammenfallende med beretningene fra brukergruppa, og det må tas noen grep for å bedre kvaliteten på tilbudet som gis elevene. Det er et tankekor at de barna som har størst behov for en stabil, trygg hverdag, tilrettelagt av kompetente fagpersoner mottar så sårbare tilbud.

Etablering av et solid fagmiljø i skolen, tror vi vil være essensielt for å sikre kvalitet. Å samlokalisere en tjeneste vil gjøre det lettere å gi de ansatte støtte fra hjelpeapparatet i arbeidet sitt. Samarbeid i et fagmiljø vil også kunne heve kvaliteten på undervisningen og øke elevenes læringsutbytte.

Pedagogiske tilrettelegginger og personell

Organisering med ulik grad av klassesilknytning

Som tidligere nevnt må vi regne med at elevene tilknyttet ressurscenteret har svært ulike evner og behov. For noen elever vil det være hensiktsmessig å være mye i en vanlig klasse, mens andre vil trenge skjerming. Dette må organiseringen av tilbudet innrette seg etter. Ressursgruppa ser for seg følgende:

- Elever som er tilknyttet ressurscenteret tilhører en ordinær klasse med jevnaldrende på samme måte som alle andre elever på skolen.
- Ressurselevne deltar i det ordinære tilbudet der det er hensiktsmessig.
- Det er ressurselevnes behov som danner grunnlaget for graden av deltakelse i ordinær klasse. Dette vil variere fra person til person.

Et team i den ordinære skolen

Vi ønsker at ressurscenteret skal bli en integrert del i den ordinære skolen. Vi anbefaler derfor ikke å etablere en egen enhet. For å markere og tydeliggjøre tilhørigheten som en del av bredden i Harstad kommunes ordinære skoletilbud, anbefaler vi at de ansatte tilsettes på vanlige vilkår ved skolen. Og at administrasjonen ved skolen leder ressurscenteret på samme måte som de leder teamene ved resten av skolen.

Kompetansebehov og antall

Dersom et forsterket skoletilbud skal fungere som et ressurscenter, er det nødvendig å etablere et fagmiljø på en viss størrelse. Dette vil kreve en grunnbemanning på 2 pedagoger og 2 spesialpedagoger. I tillegg vil flere pedagoger og spesialpedagoger, miljøterapeuter, fagarbeidere og andre faggrupper kunne tilknyttes ressurscenteret etter behov.

Elevtallet og den til enhver tid eksisterende elevgruppa tilknyttet ressurscenteret, vil også påvirke hvor mange som til enhver tid skal jobbe der. I perioder med lave elevtall, vil det være naturlig å utnytte kompetansen på ressurscenteret inn mot andre elever med tilpasningsbehov internt på skolen, men også til utadrettet veiledningsvirksomhet.

I inntaksprosessen vil det framkomme om enkeltelever har behov som ikke er dekket av ressurscenteret. Da vil man kunne tilrettelegge for at ansatte tilegner seg nødvendig kompetanse i de spesifikke hjelpemidlene, metodene eller programmene som anbefales.

Fysiske tilpasninger og lokalisering

I Opplæringslovens kapittel 9 A-7 slås det fast at skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til tryggheten, helsa, trivselen og læringa til elevene. For at elever med stort tilretteleggingsbehov skal kunne hente ut sitt potensiale i læring, er det nærliggende å tro at utforming av bygningsmassen vil ha noe å si. Elevene trenger adgang til skolens ulike arenaer og tilgang til et miljø av jevnaldrende, samtidig som man ivaretar hensyn til fysisk trening, stell og eventuell skjerming. Mange av elevene i målgruppa vil også være avhengige av plasskrevende hjelpemidler som f.eks. rullestol.

I kommunestyrets sak 14/70, Nye Harstad skole, ble det satt av areal og åpnet for å etablere en forsterket skole i den gamle byskolen. Ressursgruppa har vurdert dette i utredningsarbeidet og kommet til at arealene er lite egnet til formålet. Erfaringer fra andre kommuner tilsier at det fungerer dårlig å knytte ungdomsskoleelever opp mot en barneskole. Dette vil frata elevene kontakt med jevnaldrende og bidra til segregering og ekskludering fra fellesskapet. Det vil i tillegg være et uheldig signal å etablere en egen avdeling i det gamle skolebygget, når resten av elevene ved Harstad skole har flyttet inn i flunkende nye bygg.

Referansegruppa har vurdert hvilken skole er best egnet til etablering av et ressurscenter og valget falt på Seljestad ungdomsskole. Skolen er sentralt plassert i kommunen og er relativt ny. Seljestad ungdomsskole har også erfaring med inkluderingsarbeid gjennom organiseringen av innføringstilbud for flerspråklige elever på skolen.

Seljestad ungdomsskole har per i dag ikke romkapasitet til å etablere et større skoletilbud for elever med store behov for tilpasninger. Kommunens bygg- og eiendomstjeneste har derfor utarbeidet en foreløpig skisse til hvordan en utvidelse av Seljestad Ungdomsskole kan gjøres, basert på en rekke kriterier fra ressursgruppa:

Arealet i et tilbygg må være utformet slik at rullestolbrukere har enkel tilgang til resten av skolen. Dette vil ikke kreve endringer i det eksisterende skolebygget. Seljestad ungdomsskole er i stor grad tilrettelagt rullestolbrukere. Samtlige fløyer har handikaptoalett og grupperom som i dag brukes for å tilpasse for elever med behov for skjerming, hvile og intensiv opplæring m.m.

I en ny fløy vil det være behov for et fellesrom til ulike læringsaktiviteter i grupper. Det vil også være hensiktsmessig å etablere et rom til fysisk aktivitet og trening, eventuelt også fysioterapi. Selv om elevene ved ressurscenteret vil ha tilgang til skolens musikkrom, kan et lokale egnet for fysisk aktivitet også brukes til musikalsk utfoldelse. Enkel tilgang til skolekjøkken, samt en egen kjøkkenløsning i fløyen vil også være nødvendig. Elevene vil ha ulike behov for skjerming, både i læringsaktivitet og i pauser og stell. Til dette trengs det flere grupperom og stellerom med stullebenk, takheis, vaskemaskin, toalett og dusj. Ressurscenteret bør ha en inngang som er lett tilgjengelig med bil, da mange vil være avhengige av tilrettelagt transport. Det er ønskelig med varmekabler i gulvet i inngangen, garderobeskap og handikaptoalett. I tillegg trengs det et lagerrom til rullestoler, sykler og annet plasskrevende utstyr. Areal må også avsettes til arbeidsplasser for ansatte.

Mulig oppstart

Eventuelle ut- og ombygginger ved Seljestad U vil ikke kunne ferdigstilles til skolestart høsten 2019. Dersom det er ønskelig å starte opp ressurscenteret allerede da, vil det måtte bli i et svært begrenset omfang.

Når vi ser på elevtallsfremskriving for de kommende 3 skoleårene, ser vi imidlertid en mulighet til å frigjøre noe av det eksisterende arealet ved Seljestad ungdomsskole. Dette kan eventuelt benyttes i en forsiktig oppstart (se vedlegg 1).

Finansiering

Bygningsmessige investeringer

Det vil måtte gjøres en større nyinvestering for å etablere egnede lokaler. Bygg og eiendomstjenesten har estimert at en utvidelse ihht. det foreliggende forslaget kan komme til å koste 20,3 millioner kr (Vedlegg 2, 3 og 4). Mer eksakt kan det ikke bli før et mer detaljert prosjekt igangsettes.

Det man må ta med i betraktningen er at det i dag gjøres bygningsmessige tilpasninger for den enkelte elev på nærskolene. Dersom vi får til å etablere et så attraktivt tilbud at elever og foresatte velger ressurscenteret framfor nærskolen, er dette en utgift som vil falle bort.

Drift

I dag mottar rundt 6% av elevene i Harstad spesialundervisning. Dette utgjør ca. 170 personer. Rundt 20% av det totale skolebudsjettet brukes til dette. Litt under ca. 15 stk. av de som mottar spesialundervisning vil vi anta er aktuelle søkere til et ressurscenter på ungdomstrinnet. Dette er elever med omfattende vedtak, som utgjør 1 – 1,3 stillingshjemler pr. elev. Et forsiktig anslag er at kommunen bruker mellom 0,5 og 1 million kr på hver av disse elevene i dag.

Disse elevenes vedtak skal oppfylles uansett om elevene er på nærskolen eller tilknyttet et ressurscenter, så dette representerer ikke nye utgifter i skolebudsjettet. Utgiftene til ansatte vil med andre ord ikke øke, kun flyttes. Dersom man har 15 elever ved et ressurscenter vil det kanskje være rundt 18 personer knyttet til disse elevene i dag. Vår antakelse, som blant annet er basert på erfaringer fra andre kommuner, er at man vil kunne utnytte disse ressursene bedre ved samlokalisering.

Eventuelle økninger i transportutgifter og økt ledelsesressurs ved Seljestad ungdomsskole utgjør ikke større summer enn at det vil kunne dekkes innenfor skolebudsjettet.

Samlede anbefalinger

1. Referansegruppa anbefaler at det etableres et forsterket skoletilbud i Harstad kommune. Vi anbefaler at dette etableres som et ressurscenter, at det omtales som dette og at elevene tilknyttet ressurscenteret omtales som ressurselever. Disse betegnelsene er positivt ladet og sender ut viktige signaler om at det finnes ressurser i mangfold, og at skolen som helhet vil dra positive vekslers på at ressurscenteret finnes.
2. Referansegruppa anbefaler at det prioriteres å etablere et ressurscenter for elever på ungdomstrinnet og at dette lokaliseres til Seljestad ungdomsskole.
3. Seljestad ungdomsskole bygges ut, slik at de etter hvert vil kunne ta imot opp til 15 elever tilknyttet ressurscenteret.
4. Videre anbefaler referansegruppa at behovet for et tilsvarende tilbud på barnetrinnet utredes grundig. For å holde tråden i arbeidet kan det være lurt å benytte eksisterende ressursgruppe, men utvide gruppa med en rektor fra barnetrinnet.

5. Arbeidet gjennomføres etter følgende tidsplan:

2019/2020	2020/2021	2021/2022
Utbygging ved Seljestad U Detaljplanlegging Oppstart med en liten gruppe elever høsten 2019	Utbygging ferdig Oppstart av ressurscenteret i nye lokaler. Utredning av behovet for et ressurscenter i barneskolen.	Evaluering av ressurscenteret Eventuell oppstart av et ressurscenter for barneskolen.

6. Ressurscenteret etableres som et frivillig tilbud og inngår som en del av bredden i kommunens grunnskoletilbud. Plass tildeles etter tilrådning fra PPT og aktiv søknad fra elever og foresatte.
7. Det utarbeides en prosedyre for søknad og inntak. Et stort tilretteleggingsbehov, beskrevet i en sakkyndig vurdering skal ifølge opplæringsloven ligge til grunn for inntaket. Referansegruppa anbefaler at det ikke utarbeides ytterligere kriterier for inntaket, men heller at det gjøres en grundig vurdering i hver enkelt sak.
8. Det må satses på å etablere et fagmiljø på en viss størrelse, med en stabil base av spesialpedagoger, pedagoger, miljøterapeuter, fagarbeidere og andre faggrupper etter behov. Elevtallet og den til enhver tid eksisterende elevgruppa tilknyttet ressurscenteret, vil bestemme hvor mange som til skal jobbe der. Fagmiljøet må bygges opp slik at man får en bred spesialpedagogisk kompetanse.
9. Kompetansebygging: I inntaksprosessen vil det framkomme om enkeltelever har behov som ikke er dekket av ressurscenteret. Da vil kommunen kunne tilrettelegge for at ansatte tilegner seg nødvendig kompetanse i de spesifikke hjelpemidlene/metodene/programmene som anbefales.
10. For at ressurscenteret skal bli en integrert del i den ordinære skolen, anbefaler vi at det ikke etableres som en egen enhet. For å markere og tydeliggjøre tilhørigheten som en del av bredden i Harstad kommunes ordinære skoletilbud, bør de ansatte tilsettes på vanlige vilkår ved Seljestad Ungdomsskole.
11. Skolen tildeles en ledelsesressurs. Administrasjonen ved skolen leder ressurscenteret på samme måte som de leder teamene ved resten av skolen.